Magiczny Kraków

Wojciech Ornat laureatem Nagrody im. Stanisława Vincenza

2021-11-27

Wojciech Ornat, właściciel i współtwórca wydawnictwa Austeria, jednego z najważniejszych promotorów wielonarodowej i wielokulturowej natury naszego makroregionu, został laureatem Nagrody Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza. Nagroda przyznawana za wybitne osiągnięcia w popularyzacji kultury Europy Środkowo-Wschodniej została wręczona 17 listopada, podczas kongresu Open Eyes Economy Summit.

Nagroda Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza jest przyznawana od 2005 roku. Dotychczas otrzymali ją: Tomas Venclova, Jiři Gruša, Krzysztof Czyżewski, Emil Brix, Agnieszka Holland, Tatiana Tołstoj, Andrzej Stasiuk, Martin Pollack, Magda Vášáryova, Serhij Żadan, Jacek Purchla, Jarosław Hrycak, Swietłana Aleksijewicz, Krzysztof Penderecki, G. Csaba Kiss i Oleg Sencow. Decyzją Międzynarodowej Kapituły tegorocznym Laureatem Nagrody Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza został Wojciech Ornat.

Wojciech Ornat jest właścicielem i współtwórcą wydawnictwa Austeria, jednego z najważniejszych promotorów wielonarodowej i wielokulturowej natury naszego makroregionu. Austeria skupia się na publikacji wartościowych prac związanych głównie z tematyką żydowską i środkowoeuropejską. Siedziba wydawnictwa znajduje się na krakowskim Kazimierzu, w sięgającym końca XV wieku budynku dawnej Mykwy. Od początku istnienia Austeria łączy najwyższej jakości treści z unikalnym opracowaniem edytorskim. Stale poszerzająca się oferta obejmuje literaturę jidysz, hebrajską, włoską, francuską, niemiecką, węgierską, dzieła Josepha Rotha, współczesną poezję i prozę Adama Wodnickego. W dziale judaików ważną pozycję zajmują reprinty ksiąg Biblii Hebrajskiej w przekładzie Izaaka Cylkowa. Autorskim projektem Wydawnictwa Austeria są „Książki do pisania”, które łącząc cechy notesu, zbioru cytatów i fotografii, stanowią wyjątkowy pomysł wydawniczy na skalę światową. Publikacje wydawnictwa dostępne są w różnych miejscach Europy, na przykład w Wiedniu, Palermo, Monachium czy Rzymie.

Nagroda została wręczona 17 listopada, podczas kongresu Open Eyes Economy Summit, który odbywał się w Centrum Kongresowym ICE Kraków. Wojciech Ornat odebrał ją z rąk **Dominika Jaśkowca**, przewodniczącego Rady Miasta Krakowa, który podziękował laureatowi za liczne działania przekładające się na współtworzenie wielokulturowego krajobrazu Krakowa i pielęgnowanie pamięci o różnorodnej historii miasta.

– Dziękujemy za twórczy wkład w rozwój świadomości wielokulturowej Europy. Za ciekawe i innowacyjne brzmienie literatury, którą Pan wydaje, za umiejętne korzystanie i przypominanie o historii. Potwierdza to i umacnia istnienie wartości Europy Środkowej, ojczyzny wielu narodów i wielu kultur, o pięknej choć bolesnej historii oraz wielkim kapitale tradycji – mówił Dominik Jaśkowiec wręczając nagrodę.

W uroczystości wziął udział także **Robert Piaskowski**, pełnomocnik prezydenta Krakowa ds. kultury. Laudację wygłosił **Krzysztof Czyżewski**, współtwórca Ośrodka „Pogranicze — sztuk, kultur, narodów” w Sejnach oraz Fundacji Pogranicze. W szczególny sposób nawiązał w niej zarówno do działalności laureata, do analogii pomiędzy historią a aktualnymi wydarzeniami i nastrojami, jak też do samej nazwy wydawnictwa stworzonego przez Wojciecha Oranta – austeria oznacza zajazd, karczmę, miejsce spotkań podróżnych.

– Wojciech Ornat zbudował austerię. Razem z oddanym sprawie zespołem zbudował Dom Na Drogę, jakich mało. Na budowane przez niego od trzech dekad dzieło składa się austeria Klezmer Hoys na krakowskim Kazimierzu, wydawnictwo z ponad trzystoma tytułami książek oraz oddziałami w Budapeszcie i Syrakuzach, księgarnie w Krakowie i Warszawie, rezydencje, wystawy i spotkania autorskie. Dzieło Wojciecha Ornata przenika duch Stanisława Vincenza. Nie tylko dlatego, że i on nigdy „nie mówił o Żydach inaczej niż ze łzami w oczach". I nie tylko dlatego, że domy budowane przez Vincenza jako rodzinne, nieuchronnie przemieniały się w austerie. Także dlatego, że łączy ich „jeszcze jakaś inna, głębsza świadomość, a raczej pamięć – Mneme", nakazująca im nie dowierzać głosom przekonanych o tym, że „tamto przeciw Żydom dawno już zupełnie wygasło". Vincenz słyszał te głosy pośród lwowskich kosmopolitów w przededniu dojścia Hitlera do władzy. Ornat słyszy je pośród krakowskich czy budapesztańskich obywateli Unii Europejskiej bagatelizujących marsz faszystów, którzy za chwilę spalą tekst Statutu Kaliskiego przy okrzykach „Śmierć Żydom!", i chętniej opowiadających się za budowaniem murów niż mostów, dzisiaj w postaci korytarzy humanitarnych na gwałt potrzebnych umierającym na granicach – mówił **Krzysztof Czyżewski** podczas uroczystości.

Patron nagrody – Stanisław Vincenz (1888–1971) jest szeroko znany w polskiej i europejskiej kulturze i literaturze jako wybitny etnograf, eseista, filozof, ceniony pisarz, autor słynnej trylogii „Na wysokiej połoninie". Był badaczem i wnikliwym znawcą kultury Huculszczyzny i Pokucia, organizatorem pierwszego zjazdu „małych ojczyzn" w szwajcarskim Vallamont i autorem koncepcji, zgodnie z którą nie tyle państwa, ile regionalne „małe ojczyzny" stanowią o więzi Europejczyków. Stanisław Vincenz był człowiekiem dialogu międzykulturowego i międzynarodowego, tak pisał o nim Józef Czapski: „Nieszczęśliwym jest człowiek, który nie spotkał w życiu nauczyciela, któremu się zdaje, że on jeden, że jego i tylko jego pokolenie się liczy, który nie spotkał w młodości człowieka, jakim dla mojego pokolenia był Vincenz, przyjaciel, który nam odkrywał „testamenta żywotów przeszłych" i był dla nas sumieniem historii".

Fundatorami Nagrody im. Stanisława Vincenza byli: w latach 2005–2007 Instytut Studiów Wschodnich, w latach 2008–2010 Prezydent Miasta Krakowa, a od 2011 roku nagroda przyznawana jest przez Radę Miasta Krakowa. Nagroda obejmuje gratyfikację finansową w kwocie 50 000 zł, statuetkę oraz prawo do używania tytułu: „Laureat Nagrody Rady Miasta Krakowa im. Stanisława Vincenza".